

KATILIM BANKALARININ DANIŞMA KURULLARININ KURUMSAL YÖNETİM UNSURU OLARAK DEĞERLENDİRMESİ

YUSUF DİNÇ

Trakya Üniversitesi

ÖZ

Katılım bankalarının faaliyetlerinin mevzuat düzenlemelerinin yanında İslam fihına uygunluğu gerekir. Katılım bankalarının faaliyetlerinin İslam fihına uygunluğu dünyada Sharia Board olarak bilinen danışma kurullarının sorumluluğundadır. Danışma kurulları yönetim kuruluna bağlı bir kurul olarak faaliyet gösterse de kararları nedeni ile doğrudan sorumlu değildir. Dünya uygulamasında danışma kurulları kurumsal yönetim ile ilişkilendirilmiş ve yapısı, üyeleri, amaçları belirlenmiştir. Mevcut muamelelerin meşruluğu ve yeni ürünlerin geliştirilmesi bakımından etkin rolü bulunan danışma kurulları katılım bankacılığının tutundurulması ve rolünün etkinliği bakımından önem arz eder. Türkiye'deki mevcut mer'î hukuk sisteminin referans almadığı danışma kurulları kurumsal yönetim ilkeleri kapsamında düzenlenerek hukuki bir özellik kazanabilir.

Anahtar Kavramlar: Katılım bankacılığı, İslami finans, danışma kurulları, kurumsal yönetim

EVALUATION OF PARTICIPATION BANK ADVISORY BOARDS AS MANAGEMENT FACTOR

ABSTRACT

Operations of participaiton banks should be compliant with legal framework and Shariah. Shariah boards undertake the responsibility of ensuring Shariah compliance of financial operation of non-interest financial institutions. Shariah boards are not responsible for their resolutions in Turkey because of lack of legislation while in global practice Shariah boards are organized with regulations. Shariah boards play a key role for compliance of current operations, developing new products and promoting of Islamic financial system. Shariah boards may earn a legal framework in Turkey with regulations based on corporate governance experience of participation banks and the whole financial system.

Keywords: Participation banking, Islamic finance, Sharia board, corporate governance

Türkiye’de, İslami bankacılık olarak bilinen faizsiz finansman modeli katılım bankalarının icra edilmektedir. İslami bankacılıkta ve Türkiye örneği olan katılım bankacılığında faizsizliğin temel kaynağı dünyada Sharia Board olarak bilinen Türkiye’de ise Danışma Kurulu olarak adlandırılan fetva mekanizmasınca sağlanır. Yani katılım bankalarının faizsiz finansman modeli danışma kurullarında temin edilen ilgili faaliyetin meşruluğuna yönelik fetva ile işletilir. Bu uygulama faizsiz finans kuruluşları bakımından özgündür (Ahmed ve Khatun, 2013; 179).

Katılım bankaları her bir standart ve ihtiyaç halinde özel muamelesini kendi nezdinde bulunan danışma kurullarından temin ettiği fetva ile gerçekleştirir/gerçekleştirebilir. Fetvası alınmamış bir standart veya özel mumale katılım bankalarının gerçekleştirilmez. Bu noktada bir bağlayıcılık söz konusu değildir. Fetva mekanizması ihtiyari olsa da katılım bankalarının sıkı sıkıya sadık kalınan bir uygulamadır.

Dünyada ise Türkiye uygulamasından farklı olarak danışma kurulu yapıları büyük oranda mevzuat ile düzenlenmiştir. Ülke özelinde hukuk yapısı tarafından danışma kurulu kararları referans olarak kabul görmektedir. Ayrıca uluslararası faizsiz fon yatırımcıları tarafından da bu kararlar aranmakta ve yatırım kararlarında temel etken olarak ön plana çıkmaktadır (Yahşi, 2013).

Türkiye’de ise mevcut mer’i hukuk yapısı danışma kurullarının kararlarını referans görmemektedir. Mer’i hukuk danışma kurullarına uyum sağlamamakta bilakis danışma kurulları mer’i hukuk çerçevesi içinde kararlarını almaya zorlanmaktadır. Bu yapısı ile Türkiye’de danışma kurulları paralel çözümler üretmektedir. Ayrıca bu yapı uluslararası yatırımcıların kararlarını belirlemede referans üretmemektedir. Üstelik Türkiye’deki katılım bankaları uluslararası yatırımcılara açık olan özellikle borçlanma aracı ihraçlarında uluslararası kabul gören danışma kurulu yapılarından fetva almak durumundadır.

Türkiye’de katılım bankalarının danışma kurulları hukuki anlaşmazlıklar durumunda referans üretmediği gibi kararlarının sonuçları ile ilgili sorumlu da değildir. Danışma kurullarının mevcut organizasyonel yapıdaki yönetim kurullarına bağlı yapısı, yönetim kurulu komitesi

biçiminde kurumsal yönetim ilkeleri çerçevesinde geliştirilip düzenlenmediğinden sorumlulukları yoktur.

Danışma kurullarının yapısının dünya standartlarına ulaştırılması Türkiye'nin finansal büyüme stratejisi ve İstanbul Finans Merkezi gibi uluslararası yatırımcılara erişim kabiliyeti bakımından önemlidir.

Dünya Uygulamasında Danışma Kurulları ve Kurumsal Yönetim

Dünya uygulamasında danışma kurulları ve fonksiyonu ile ilgili çalışmalar mevcuttur. Konu ile ilgili çalışmalar önemlidir. Çünkü danışma kurullarının yapısı ve fonksiyonu faizsiz finansal sistemin entegrasyonu risk etmemek için önemlidir. (GIFR, 2011; 166) Danışma kurullarının fonksiyonunu anlamak için İslami olarak finansal meşruluğun (Shariah Compliance) ne olduğunu açıklamak gerekir. Danışma kurulları faizsiz finans kuruluşlarının muamelelerinin meşruluğunu sağlayan mekanizmadır. Bir finansal muamele İslam ekonomi modeline aykırı değilse meşru kabul edilir. (GIFR, 2011; 166) Bu durum İslami uyumsuzluğun bir operasyonel risk unsuru olarak ele alınmasının nedenidir (Ahmed ve Khatun, 2013; 178).

İç süreçlerin uygunsuzluğu veya başarısızlığı nedeni ile zarar oluşması riski operasyonel risk olarak değerlendirilir. Danışma kurullarının yapısı iç süreçlerle doğrudan ilgili ve ilişkili olduğundan kararları operasyonel riskten ari değildir. Ayrıca fetva çatışması durumunda süregelen faaliyetler için ilave bir operasyonel risk, merkezi danışma kurulu mekanizması ile aşılamazsa, ortaya çıkar. Bu riske İslami meşruluk riski (Shariah-compliance risk) denir. Henüz dünyada meşruluk riski ölçülecek yöntem geliştirilmemiştir (Turk et al., 2007;26).

Uluslararası faizsiz finans sisteminin entegrasyonu sistemin sürdürülebilirliği için elzemdir. Ayrışan uygulamalar sistemin gelişimini engelleyici etki yapabilir. Bu nedenle danışma kurulları ile ilgili uluslararası standartlar da geliştirilmiştir. Bu bakımdan geliştirilen standartlar bir nevi Bank of International Settlements uzlaşlarında finansal sistemin entegrasyonuna yönelik tavsiyelere benzer.

Accounting and Auditing Organization for Islamic Financial Institutions (AAOIFI) tarafından geliştirilen standartlar genel kabul görmektedir. Dünya uygulamasında danışma kurulları yapılandırılırken AAOIFI standartlarının referans alınmasında AAOIFI'nin standartlarının geliştirilmesinde mevcut uygulamaların dikkate alınarak tasarımın geliştirilmiş olması etkilidir. AAOIFI, danışma kurulu örgütlenmesi yanında İç Kontrol veya Teftiş Kurulu gibi bir denetçi yapıyı da öngürür (Bkz. AAOIFI, Governance Guidance 3).

AAOIFI standartları Tablo 1'deki gibidir. Bu standartlar kuruluş danışma kurullarına yönelik geliştirilmiştir. Kuruluş danışma kurullarının düzenlenmesi ve önem verilmesi diğer danışma kurulu tipleri ile beraber açıklanabilir. Dünya uygulamasında merkezi danışma kurulu ve banka bazlı danışma kurulu örgütlenmesi yaygındır. Dünyada üç tip danışma kurulu yapılanması mevcuttur. Bunlar uluslararası danışma kurulu, ulusal danışma kurulu ve kuruluş danışma kurulu şeklindedir. Uluslararası danışma kurulu örneklerinden birisi AAOIFI bünyesinde örgütlenen danışma kuruludur. AAOIFI bünyesinde örgütlenen danışma kurulunun temel amacı faizsiz finansal kuruluşların uygulamalarını uyumlaştırmak amacı ile uluslararası standartlar geliştirmektir (AAOIFI, 2015). Diğer bir uluslararası danışma kurulu örneği Islamic Development Bank (IDB) nezdindedir. IDB nezdinde örgütlenen danışma kurulunun temel amacı icazet fikirleri geliştirmek ve uluslararası diğer kuruluşlarla çalışarak global standart geliştirmektir.

Tablo 1. AAOIFI İslami Yönetişim Standartları

AAOIFI Standartları	Standart Gereklilikleri
Yönetişim Standardı No:1 Kuruluş danışma kurulu ataması, oluşturulması ve raporlama	Danışma kurulu fıkıh uzmanlarından oluşturulmuş bağımsız bir yapıdır
	İslami finans uzmanlığı gerektirir
	Faaliyetleri doğrudan raporlar ve denetler
	Danışma kurulunun faizsiz finansal kuruluş üzerindeki otoritesini teyit eder
	Yönetim kurulu üyeleri ve paydaşlar ehil olsalar dahi atanamaz
Yönetişim Standardı No:2 Meşruluk denetimi	Danışma kurulu denetim için ihtiyacı olan her bilgiye ulaşım yetkisini haizdir
	Danışma kurulu sadece İslami meşruluk hakkında teşkil ve fikir paylaşmadan sorumludur
	İslami meşruluk denetimi yönetime sunulur ve genel kurulda okunur
Yönetişim Standardı No:3 İç meşruluk denetimi	İç meşruluk denetimi bağımsız bir organ veya iç kontrol tarafından gerçekleştirilir
	Yönetim Kurulu ve Üst Yönetim meşruluk denetimi konusunda her türlü desteği sunmakla yükümlüdür
	İç meşruluk denetçileri başkanı Yönetim Kuruluna karşı sorumludur
	İç meşruluk denetçisi konusunda profesyoneldir ve özellikle şeriat ve fıkıh alanında yeterli altyapıya sahiptir ve eğitim ihtiyacı karşılanır
	İç meşruluk denetçileri başkanı denetim sonuçlarını yönetimle tartışır ve final raporu Yönetim Kurulu'na, yönetime ve danışma kuruluna sunar
	Yönetimle ihtilaf ortaya çıkması halinde iç meşruluk denetçilerinin görüşü doğru kabul edilir
Yönetişim Standardı No:4 Denetim ve Yönetişim Komitesi	Yönetim Kurulu seviyesinde denetim ve yönetim komitesi teşkil edilir
	Komite üyeleri icracı olmayan bağımsız yönetim kurulu üyeleri arasından seçilir. En az üç üyesi vardır. Bankanın faaliyetleri, düzenlemeler ve şeriat kuralları hakkında yeterli bilgiyi haizdir.
Yönetişim Standardı No:5 Danışma Kurulunun bağımsızlığı	Danışma kurulu üyeleri kuruluşta operasyonel görevi olanlara ve yönetime taviz veremez
	Bağımsızlığına zarar veren her sorunu çözer ve kuruluşla devamlı değerlendirmeler yapar

Kaynak: AAOIFI (2005)

Bu üç danışma kurulu yapısının gelişmesinde sisteme olan güvenin sağlanmasının yanında regülatif arbitraj (Dinç, 2015; 108) problemine benzer şekilde meşruluk arbitrajı (Shariah arbitrage) (Bknzç El-Gamal, 2004) oluşmasının önüne geçilmek istenmesidir. Meşruluk arbitrajı, faizsiz finansal kuruluşlarının ellerinde bulundurdukları faizsiz finansal kuruluş lisansı ile meşru olarak değerlendirilmeyen ürünlerin faizsiz finans kuruluşu adı altında diğer faizsiz finansal kuruluşlara karşı meşruluk sadakati nedeni ile dezavantaj sağlayacak şekilde sunulmasıdır. Bu durum ürün geliştirme bakımından faizsiz finansal kuruluş isminin kuruluş tarafından bir suiistimal biçimini ifade biçimidir.

Ulusal danışma kurulu örgütlerine Malezya, Pakistan, Sudan, Endonezya gibi örneklerde rastlanır. Ulusal danışma kurulları meşruluk yönetişimi ve politikaları bakımından otorite niteliğindedir. Bu kuruluşların yetki, gözetim ve denetim nitelikleri haizdir.

Bunlar yanında çoğu faizsiz finansal kuruluş nezdinde yapılan kuruluş bazlı danışma kurulları mevcuttur. Bangladeş bunun örneklerindedir. (Bknz. Sarker, 1999) Ancak bu uygulamaya yönelik eleştiriler mevcuttur. Eleştirilerin temelini danışma kurulunun bağımsız olmaması ve üyelerin kuruluş yönetimleri tarafından baskı altına alınabileceği görüşü oluşturur. Kuruluş danışma kurulları için genel ilkeler bağımsızlık, sır kapsamında mahremiyet, salahiyet, tutarlılık ve şeffaflıktır. (Grais ve Pellegrini, 2006; 8) Bağımsızlığın temel ilke olması hasebiyle ücret karşılığı fetva sunulması ile ilgili tartışmalar olması doğaldır. Bu eleştiriyi yöneltenler uygulamaya ‘fetva satışı’ sloganı ile yaklaşırlar (Grais ve Pellegrini, 2006; 9). Danışma kurulunun temel amacı gözününe alındığında ve üyelerinin niteliği ve İslam fıkıhçılarınin ağırlıkta olmaları hasebiyle bu türden bir tartışma geliştirmek sağlıklı değildir. Bu türden kaygılar kayda alınmamalıdır. Bağımsızlık ile ilgili Türkiye kurumsal yönetim standartlarının bağımsızlık ikesinin referans alınması faydalı olabilir.

Ayrıca kuruluş bazlı danışma kurulu yapılarının maliyeti artırdığı, merkezileşmiş mekanizmaların maliyet avantajı sağlayacağı ve ürettikleri fetvalar ile ürün gelişimi ve yenilikçiliği tüm kuruluşlara yayabilecekleri görüşü hâkimdir (Grais ve Pellegrini, 2006; 18). Bu tartışmanın maliyet

avantajı sunacağı ile ilgili kısmına ilişkin işaretler Türkiye uygulamasında da önümüze çıkacaktır. rn gelişimi ile ilgili bir misyon yüklenen merkezi danışma kurullarının bu türden bir katkı yapacağı düşünülebilir ancak merkezi danışma kurullarının temel amacından ziyade yan fonksiyonu olarak ele alınabilecek bu konu geliştirilen ürünlerin tutundurulması bakımından önemli katkılar sunabileceği şeklinde geliştirilebilir. rn geliştirilmesi finansal kurum bazlı kuruluş danışma kurulları özelinde değerlendirilmelidir.

Danışma kurulu, dünya uygulamasında İşlami bankaların temel organlarından görülür. Bu durum ülkemizdeki finansal kuruluşların denetim organlarına verilen öneme benzerdir. Danışma kurulundan beklenen görev ve sorumluluklar finansal ürünler için icazet fetvaları sunmak, finansal ürünlerin uygulaması ile ilgili meşruluk denetimi yapmak, zekt hesaplamak, meşru uygunluğu bulunmayan gelir ve kazançların ayrıştırılmasını sağlamak, banka yönetimine paydaşlara kar dağıtımı, katılım fonu sahiplerine kar dağıtımı konularında tavsiyelerde bulunmak, banka yönetimine sosyal sorumluluğu ile ilgili yn göstermek şeklinde ifade edilir (Grais ve Pellegrini, 2006; 7).

GIFR'e göre ise kuruluş bazlı danışma kurullarının fonksiyonları

- Tüm işlemleri gözden geçirmek, şüpheleri gidermek, makul czmler sunmak ve meşru uyumluluğu için fetva ve talimatlar yayınlamak,
- Personelin muamelelerini kolaylaştırmak üzere ürün açıklamaları, dokümantasyonu ve süreçleri geliştirmek,
- Muamelelerin meşru uyumlu gerçekleştirilebilmesi üzere personel eğitimlerini organize etmek ve denetlemek,
- Fetvalara uygun olarak muamelelerin gerçekleştirildiğini denetleyen meşruluk denetçilerini denetlemek ve kuruluş gelirlerinin meşru olmayan kısımlarını arındırmak,
- Meşru uyumlu kanun ve alt düzenlemelere uyulduğunu gözden geçirmek,
- Kar ve zararın tasarruf sahipleri ile imzalanan akitlere ve mevzuata uygun şekilde hesaplanmasını sağlamak,

- Finansal raporları kontrol etmek ve onaylamak, meşruluk raporlarını en az yıllık olarak yayınlamak, yönetimin fetva, tavsiye ve talimatlara ne derece uyumlu çalıştığını beyan etmek

şeklinde geniş perspektifte ele alınmıştır (GIFR, 2011; 119).

Faizsiz finans kuruluşlarının gelişimi çalışanların ürünlerin icazeti ile ilgili sağlıklı bilgi birikimi oluşturmasından daha hızlı gerçekleşmektedir (GIFR, 2011; 118). Bu nedenle danışma kurullarına olan ihtiyaç önemli görürülür. Gelişimin hızı eğitim faaliyetlerinin önemini artırmaktadır. Eğitim ile ilgili değerlendirmeler önemlidir. Danışma kurulu fonksiyonuna ve görev başlıklarına eğitim sunulması GIFR raporunda ilave edilmiş ancak AAOIFI tarafından bu konu değerlendirilmemiştir.

GIFR üye atamasında şeffaflığı ön planda tutmaktadır. Ayrıca üyelerin bağımsızlığının otorite tarafından tespit edilmesinin uygun olacağı savunulur. GIFR üyelerin eğitim ihtiyacının çerçevesini de belirlemiştir. Buna göre ürün geliştirme, tasarlama ve belgelemenin yanında denetim ve uyum eğitimleri sunulmasını gerekli görür (GIFR, 2011; 120). Ayrıca aynı raporda faizsiz finans kuruluşu çalışanlarının danışma kurulu tarafından eğitime tabi tutulmasını da elzem görmektedir (GIFR, 2011; 121).

AAOIFI danışma kurullarının en temel fonksiyonu olarak fetva mekanizmasını ele alır ve bu fonksiyonun standartlarını geliştirmeye yönelik konsantrasyonu daha fazladır (AAOIFI, 2012; 561).

Dünyada bu standartlar çerçevesinde oluşturulmuş merkezi ve kuruluş danışma kurulları mevcuttur. Dünya uygulaması örnekleri Tablo 2'deki gibidir. Tabloda birçok ülke uygulamasına yer verilmiştir. Dünya uygulamasında öne çıkan ülkelerden olan Pakistan'da merkezi danışma kurulu ve banka bazında Shariah danışmanları şeklinde iki farklı müessese teşkil edilmiştir. Pakistan'da merkezi danışma kurulu merkez bankası nezdinde örgütlenmiştir (Akhtar, 2006; 7). Dünya uygulamasında genellikle merkezi danışma kurullarının merkez bankası nezdinde teşkil edildiği iddiası bulunsa da (Sarwar, 2013) Tablo 2'de genel bir uygulama birliği olmadığı görülmektedir.

Pakistan'da merkezi danışma kurulu İşlami Bankaların faaliyetleri ile ilgili en üst karar organıdır. Bunun yanında her İşlami bankanın kendi danışma komitesi teşkil etmesi ve üyeleri ataması zorunludur. Üyeler faaliyetlerden sorumludur. Komite üyelerine ilişkin kriterler State Bank of Pakistan (SBP-Pakistan Merkez Bankası) tarafından belirlenmiştir. Buna göre finansal işlemlerle ilgili değerlendirme yapabilecek ve fetva verebilecek yeterlilikteki üyeler bankalar tarafından belirlenir. Belirlenen üye adayları SBP'ye bildirilir. Uygunluk alındıktan sonra banka tarafından atamaları gerçekleştirilir.

Kuruluş danışma kurulları SBP'ye karşı sorumludur ve SBP'nin gözü kulağı olarak faaliyet gösterirler. (Akhtar, 2006; 4) Kuruluş danışmanlarının sorumluluğu SBP nezdinde bulunan merkezi danışma kuruluna karşıdır. Pakistan'da merkezi danışma kurulu üyeleri kuruluş danışma kurullarında görev alabilir. Herhangi bir danışma kurulunda görevi bulunan bir üye aynı kategorideki başka bir kuruluşta danışma kurulu üyesi olarak görev alamaz. (Hasan ve Laws, 2007; 22) Malezya'da da kuruluş danışma kurulu üyeleri için aynı sınırlamalar geçerlidir. Pakistan'dan farklı olarak Malezya'da merkezi danışma kurulu üyeleri kuruluş danışma kurullarında görev alamaz. (Hasan ve Laws, 2007; 22) Bu sınırlamalar önemlidir. Türkiye örneğinde de karşımıza çıkacak olan bir problem olan bu durum fetva mekanizması bakımından haksız know-how transferine neden olmaktadır. Ayrıca aynı üyelerin aynı kategorideki farklı kuruluşların danışma kurullarında görev alması ürün gelişiminin önünde bir engel olarak değerlendirilebilir.

Benzer bir merkezi yapı Endonezya'da da mevcuttur. Endonezya'daki The Institute of Indonesian Accountants and National Shariah Board (Endonezya Muhasip Enstitüsü ve Ulusal Danışma Kurulu) Endonezya Ulema Heyeti olarak da adlandırılır. (Antonio, Mukhlisin, 2013; 21) Bu yapı Endonezya Merkez Bankası olan Bank Indonesia'nın (BI) dışındadır ancak BI ile ilişkileri gelişmiştir ve desteklenmektedir. (Antonio, Mukhlisin, 2013; 22).

Tablo 2. *Dünya Uygulamaları*

Ülke	Merkezi Danışma Kurulu	Merkezi Danışma Kurulu İsmi ve Yeri	Özgün Otorite
Bahreyn	Var	Uluslararası Kuruluşlara Üye	İslamic Financial Institutions Supervision Directorate
Endonezya	Var	National Shariah Board - Özerk	Directorate of Shariah Banking
Ürdün	Yok	Yok	Yok
Kuveyt	Var	Fatwa Board-Evkaf ve İslami İşler Bakanlığı	Yok
Malezya	Var	Shariah Council-Özerk	Regulation Department-Islamic Banking and Takaful
Sudan	Var	Shariah High Supervisory Board-Özerk	Tüm finansal sistem
Pakistan	Var	Shariah Board-Merkez Bankası	Islamic Banking Department
Birleşik Arap Emirlikleri	Var	Higher Shariah Authority-Adalet ve İslam İşleri Bakanlığı	Yok
Türkiye*	Yok	Yok	Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Uygulama Daire V

Kaynak: *Grays ve Pellegrini, 2006; 33.*

*Ülke raporları

Tablo 2’de bulunmayan Bangladeş’te de Merkez Bankasının tavsiyesi ve faizsiz finans kuruluşlarının katılımı ve paylaşımı ile merkezi danışma kurulu oluşturulmuştur. (Sarker, 2005; 48) Sudan’da faizsiz finans kuruluşları AAOIFI standartları üzerine oluşturulmuştur ve finansal sistemde standartların dışında bir İslami faizsiz finans kuruluşu bulunmaz. (Maali et al, 2006; 282) Türkiye özgün otoriteye sahip olması bakımından

faizsiz finans alanında bir adım atmıştır. Ancak merkezi danışma kurulu yokluğu göze çarpmaktadır. Katar'da da bir merkezi danışma kuruluna rastlanmaz. (Hasan ve Laws, 2007; 22).

Kuveyt'te merkezi danışma kurulu yapısı her kuruluş danışma kurulunun üye gönderdiği bakanlık nezdindeki Fetva Kurulu şeklinindedir. (, 2007; 16) Yani merkezi danışma kurulu mevcut olmamakla beraber ihtiyaç halinde esnek bir şekilde tesis edilebilmektedir.

Türkiye'de Katılım Bankalarının Kurumsal Yönetim İlkeleri

Katılım bankalarının kurumsal yönetim ilkeleri 5411 sayılı Bankacılık Kanunu (Kanun) ve alt düzenlemelerle belirlenmiştir. Ayrıca ihraç gerçekleştirmiş katılım bankaları Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) tarafından 30/12/2011 tarihli ve 28158 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Seri IV No:56 Kurumsal Yönetim İlkelerinin Belirlenmesine ve Uygulanmasına İlişkin Tebliğ ile belirlenen kurumsal yönetim ilkelerine tabidir.

Birinci derecede katılım bankaları 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun kurumsal yönetime ilişkin düzenlemelerini referans alır. Kanun'un 22. Maddesi "kurumsal yönetime ilişkin yapı ve süreçler ve bunlara ilişkin ilkeler Sermaye Piyasası Kurulu ile kuruluş birliklerinin de görüşü alınarak Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu tarafından belirlenir" şeklinde alt düzenlemeler için alt yapı oluşturur. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu (BDDK) bu madde üzerinden 1 Kasım 2006 Tarih ve 26333 Sayılı Resmi Gazete'de Yayımlanan Bankaların Kurumsal Yönetim İlkelerine İlişkin Yönetmelik'i düzenlemiştir.

Kurumsal Yönetim İlkelerine İlişkin Yönetmelik'in getirdiği 1. İlke, banka içerisinde kurumsal değerler ve stratejik hedefler oluşturulmasını şart koşar. Faizsizlik kurumsal değer olarak katılım bankalarının en önemli değeri olarak ele alınabileceğinden 1. İlke katılım bankaları için büyük önem arz eder. İlke içinde "*kurumsal değerlere ve etik kurallara uygun olmayan eylem ve işlemlerin personel tarafından banka içerisinde ilgili mercilere güvenli bir şekilde iletilmesini sağlayacak uygun iletişim kanalları oluşturulmalıdır*" ibaresi

Pakistan düzenlemesindeki danışma kurullarının referans aldığı merkezi Shariah Board'u bünyesinde bulunduran Pakistan Merkez Bankası'nın gözü kulağı olma ilkesi ile ilişkilendirilebilir.

Bankaların kurumsal yönetim ilkelerine ilişkin düzenlemeler yönetim kurulu, üst yönetim ve şeffaflık temelinde düzenlenmiştir. Yönetmelik bankanın yönetiminin kurumsal yönetimdeki sorumluluklarını düzenleyici yapıdadır. SPK ise kurumsal yönetim ilkelerini düzenlerken kurum içi organizasyonel yapıya ilişkin hükümler de barındırır.

SPK'nın kurumsal yönetim ilkeleri temel olarak 4 başlığı düzenler. Bunlar pay sahipleri, kamuyu aydınlatma ve şeffaflık, menfaat sahipleri ve yönetim kurulu başlıklarıdır. Başlıklardan da anlaşılacağı üzere SPK'nın temel konsantrasyonu paydaşlar, menfaat sahipleri ve bu grupların bilgilendirilmesi şeklinde olsa da yönetim kurulu ile ilgili düzenlemelere de yer verir. Yönetim kurulu ile ilgili düzenlemelerin bu çalışmayı ilgilendiren kısmı ise yönetim kurulu bünyesinde oluşturulan komiteler ile alakalıdır. Çünkü yönetim kurulu komiteslerinin teşkili ile ilgili OECD referanslı gelişmiş düzenlemelere yer verilmiştir. Danışma komitelerinin kurumsal yönetimin bir unsuru olarak değerlendirmesi ancak bir yönetim kurulu komitesi şeklinde tasarlanması halinde yasal geçerlilik kazanır. SPK'nın kurumsal yönetim ilkelerinin yönetim kurulu ile ilgili düzenlemelerinin önemli bir unsuru yönetim kurullarına dahil edilecek bağımsız üye ile ilgilidir. Bağımsız üye 11/2/2012 tarihli ve 28201 sayılı Resmi Gazete'de Seri: IV, No: 57 sayılı Kurumsal Yönetim İlkelerinin Belirlenmesine Ve Uygulanmasına İlişkin Tebliğ'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ'de düzenlenmiş ve özellikleri ile bağımsızlık kriterleri belirlenmiştir. Bağımsız üye ile ilgili SPK'nın kurumsal yönetim ilkeleri kapsamındaki düzenlemeleri Pakistan'daki danışma kurullarının Pakistan Merkez Bankası'nın gözü kulağı gibi işlev görmesi ile ilişkilendirilebilir.

SPK'un kurumsal yönetim ilkelerine ilişkin organizasyonel düzenlemeleri kurulacak yönetim kurulu komiteleri üzerinden ele alınır.

Buna göre ilgili yönetmeliğin Yönetim Kurulu Bünyesinde Oluşturulan Komiteler başlığı altında Denetimden Sorumlu Komite, Kurumsal Yönetim Komitesi, Aday Gösterme Komitesi, Riskin Erken

Saptanması Komitesi ve Ücret Komitesi teşkil edilir. Düzenleme bu komitelerin amaç ve görevleri ile içyapılarını da düzenler.

Düzenlemeler de bağımsız yönetim kurulu üyesi ön plana çıkar. Örneğin “Denetimden Sorumlu Komite üyelerinin tamamı, diğer komitelerin ise başkanları, bağımsız yönetim kurulu üyeleri arasından seçilir.” (Md 4.5.3)

SPK'nın bağımsız yönetim kurulu üyesi standardı aşağıdaki gibidir;

“Aşağıdaki kriterlerin tamamını taşıyan yönetim kurulu üyesi “bağımsız üye” olarak nitelendirilir.

a) (Değişik. Seri: IV, No: 60 sayılı Tebliğ ile) Şirket, şirketin ilişkili taraflarından biri veya şirket sermayesinde doğrudan veya dolaylı olarak %5 veya daha fazla paya sahip hissedarların yönetim veya sermaye bakımından ilişkili olduğu tüzel kişiler ile kendisi, eşi ve ikinci dereceye kadar kan ve sıhri hısımları arasında, son beş yıl içinde, doğrudan veya dolaylı önemli görev ve sorumluluklar üstlenecek yönetici pozisyonunda istihdam, sermaye veya önemli nitelikte ticari ilişkinin kurulmamış olması,

b) Son beş yıl içerisinde, başta şirketin denetimini, derecelendirilmesini ve danışmanlığını yapan şirketler olmak üzere, yapılan anlaşmalar çerçevesinde şirketin faaliyet ve organizasyonunun tamamını veya belli bir bölümünü yürüten şirketlerde çalışmamış ve yönetim kurulu üyesi olarak görev almamış olması,

c) Son beş yıl içerisinde, şirkete önemli ölçüde hizmet ve ürün sağlayan firmaların herhangi birisinde ortak, çalışan veya yönetim kurulu üyesi olmaması,

d) Yönetim kurulu görevi dolayısıyla hissedar ise sermayede sahip olduğu payın oranının %1'den fazla olmaması ve bu payların imtiyazlı olmaması,

e) Bağımsız yönetim kurulu üyesi olması sebebiyle üstleneceği görevleri gerektiği gibi yerine getirecek mesleki eğitim, bilgi ve tecrübeye sahip olması,

f) (Değişik. Seri: IV, No: 60 sayılı Tebliğ ile) Bağlı oldukları mevzuata uygun olması şartıyla üniversite öğretim üyeleri hariç, kamu kurum ve kuruluşlarında üye olarak seçildikten sonra tam zamanlı çalışmıyor olması,

g) Gelir Vergisi Kanunu'na göre Türkiye'de yerleşmiş sayılması,

h) Şirket faaliyetlerine olumlu katkılarda bulunabilecek, şirket ortakları arasındaki çıkar çatışmalarında tarafsızlığını koruyabilecek, menfaat sahiplerinin haklarını dikkate alarak özgürce karar verebilecek güçlü etik standartlara, mesleki itibara ve tecrübeye sahip olması.

i) (Ek: Seri: IV, No: 57 sayılı Tebliğ ile) Şirket faaliyetlerinin işleyişini takip edebilecek ve üstlendiği görevlerin gereklerini tam olarak yerine getirebilecek ölçüde şirket işlerine zaman ayırabiliyor olması.” (Md. 4.3.7)

Bankaların yönetim kurulu komiteleri ile ilgili diğer düzenlemeler 5411 Sayılı Bankacılık Kanun’unda yer alır. Kanun denetim komitesi ile ilgili geniş hükümler içermesinin yanında kredi komitesini de düzenler. Ancak bu çalışma kapsamında Kanun’un 24. Maddesinde belirlenen denetim komitesi teşkili önemli referans olarak yeterlidir.

Bankaların, yönetim kurullarınca yönetim kurulunun denetim ve gözetim faaliyetlerinin yerine getirilmesine yardımcı olmak üzere denetim komitesi oluşturulur. Denetim komitesi en az iki üyeden oluşur. Denetim komitesi üyeleri icrai görevi bulunmayan yönetim kurulu üyeleri arasından seçilir. (Md. 24) Kanun denetim yapılarını bankaların temel organlarında birisi olarak ele alır. Dünyadaki danışma kurulu yapısının İslami bankaların temel işletme organı olarak görülmesi ile Türkiye’deki denetim komitesi yapısı önem bakımından benzerdir.

Türkiye’de Danışma Kurulları

Türkiye’deki katılım bankalarının tamamı danışma kurulu adı altında Sharia Board yapısını tesis etmiş veya bu alanda hizmet veren kurumlardan danışmanlık olarak faizsizlik ilkesinin güvencesini sağlamışlardır. Ancak bu yapıların bir standardı ortaya çıkmamıştır. AAOIFI standartları ele alınabileceği gibi Türkiye’deki kurumsal yönetim ilkeleri kapsamında düzenlenen yönetim kurulu komitelerine benzer özgün bir yapı oluşturulabilir.

Yönetim kurulu komitelerinin görev, amaç ve yapılarının standartlaştırılmış olmasına benzer bir yapı kurulabilir. Türkiye’deki

danışma kurullarının fonksiyonu ile ilgili homojen bir durum söz konusu değildir. Örneğin AlbarakaTürk Katılım Bankası Danışma Kuruluna, faaliyetleri faizsiz bankacılık ilkelerine uygun bir şekilde sürdürmek ve geliştirmek misyonu yüklerken (AlbarakaTürk, 2015), Türkiye Finans Katılım Bankası Danışma Kuruluna, geliştirilen ürünler/hizmetler, yapılan bankacılık işlemleri ve gerçekleştirilen süreçler hakkında Faizsiz Bankacılık Prensipleri doğrultusunda karar/görüş verme, yönlendirme misyonu yüklemiştir (Türkiye Finans, 2015). Örneklerden anlaşılacağı üzere benzer olsa dahi kurumsal yönetim kapsamında tıpkı olarak belirlenen amaç cümlesi ortaya çıkmamaktadır.

Danışma kurullarının konumlandırılması, yapısı ve fonksiyonu ile ilgili gelişmiş örneklere bu çalışmada yer verilmiştir. Türkiye’de danışma kurulları ile ilgili mevcut yapıya Tablo 3’te yer verilmiştir. Tablo’dan görüleceği üzere Türk faizsiz finans kuruluşlarının tamamı kuruluş bazlı danışma kurulu yapısı oluşturmuş veya aynı amaca hizmet eden kurumlarla sözleşme imzalamışlardır.

Türkiye’de merkezi danışma kurulu Türkiye Katılım Bankaları Birliği (TKBB) çatısı altında henüz teşkil edilmektedir. Bu kurula her katılım bankası bir üye görevlendirmiştir. Bu haliyle Katar’daki yapıya benzer bir örnek yapı kurulabilir. Ancak otorite sağlanması bakımından Malezya’daki gibi özgün üyelere bir kurul oluşturulması daha faydalı olabilir. Veyahut TKBB nezdinde üyelerinin önemi bakımından önümüzdeki dönemde etkisini göstereceği tespit edilen danışma kurulu üyelerinin kuruluş danışma kurullarındaki görevlerinin sonlandırılması faydalı olabilir.

Bank Asya’nın 2012 öncesi danışma kurulu konumlandırması genel kurula bağlı olması bakımından GIFR tavsiyelerine uygundur (GIFR, 2011; 119). Ancak sonrasında yapılan anasözleşme değişikliği ile danışma kurulu yöneim kuruluna bağlanmıştır. Genel kurul toplanma sıklığı ve pratikliğindeki problemler nedeni ile danışma kurulunun ihtiyaçlarına karşılık verecek aksiyon sağlamakta zorlanabilir. Bu nedenle yönetim kuruluna raporlayan bir danışma kurulu yapısı daha elverişlidir. Bu bakımdan Türkiye örneği başarılı bulunabilir.

Tablo 3. Türkiye'deki Katılım Bankalarının Danışma Kurulları

Katılım Bankası	Kurumsal Sharia Board	Sharia Board Denetçileri	Shariah Board Üyeleri
AlbarakaTürk	Var-Yönetim Kuruluna Bağlı	Yok	Abdul Sattar Abu Guddah
			Ahmed Mohyuddin Ahmed
			Hayrettin Karaman
			Hamdi Döndüren
KuveytTürk*	Var-Yönetim Kuruluna Bağlı	Var-Danışma Kurulu Murakıpları	1.Üye
			2.Üye
			3.Üye
			4.Üye
			5.Üye
			6.Üye
Türkiye Finans	Var-Genel Müdüre Bağlı	Yok	Hayrettin Karaman
			Hamdi Döndüren
			İsak Emin Aktepe
Bank Asya**	Var-Genel Kurula Bağlı	Yok	Hayrettin Karaman
			Hamdi Döndüren
			Hamza Aktan
			İsak Emin Aktepe
Vakıf Katılım	Var-Yönetim Kuruluna Bağlı	Yok	Hayrettin Karaman
			Hamdi Döndüren
			Arif Ersoy
Ziraat Katılım	Yok-Outsource	Yok	İSFA Danışma Kurulu

Kaynak: Banka Faaliyet Raporları

* Kuveyt Türk 6 kişilik danışma kurulu üyeleirmin isimlerini paylaşmamaktadır. İsmail Halitoğlu, Ali Öztürk gibi isimlere internet kaynaklarından ulaşılabilmektedir.

**Bank Asya verisi 2012 Faaliyet Raporundan Alınmıştır.

Türkiye’de merkezi bir danışma kurulu olmaması TKBB nezdinde henüz teşkil aşamasında olması hasebiyle yapılmış bir tespittir. Ancak Tablo 3’te görüldüğü üzere katılım bankalarının tamamına yakınının danışma kurullarında Hayrettin Karaman ve Hamdi Döndüren isimleri yer bulmuştur. Bu haliyle Tablo 3’ten okunan netice Türkiye’de merkezi bir danışma kurulunun halihazırda var olduğu ancak her katılım bankasının aynı merkezi danışma kurulunu özel olarak kullanabildiği şeklindedir. Bu durum kaynak israfı olarak değerlendirilebilir ve İslam’ın israf problemine bakışı ile çelişir. Aynı fakihlere aynı kategorideki farklı kuruluşların danışma kurullarında yer veren Türkiye uygulaması Malezya ve Pakistan’da yasaklanmıştır. Know-how transferi, kaynak israfının yanında bir haksız rekabeti doğurarak geliştirilen ürünlerin kolaylıkla kopyalanması sonucunu doğurur. Bu halde aynı fakihin bir katılım bankasındaki görüşü aynı haliyle bir diğer katılım bankasına taşınabilir.

Katılım bankalarının danışma kurullarındaki fakihler bilinir ve saygın kimselerdir. Bu üyelerin bedel karşılığı hizmet sunması normaldir. Uluslararası bağımsızlık kriteri üzerinden ücret ile üye olunmasına ilişkin eleştiriler Türkiye’deki danışma kurulları üyeleri için olduğu gibi diğer ülkelerdekiler için de müslüman alim kişi olmaları hasebiyle haksızdır.

Türkiye’de bağımsızlık kriteri olarak SPK’nun kurumsal yönetim ilkelerinde bağımsız yönetim kurulu üyesi ile ilgili belirlediği kriterler referans alınabilir. Ancak kriterlere ilave olarak üyelerin faizsiz finansal kuruluş ile belirli sınırlar üzerinde alacak-verecek ilişkisi bulunmaması yani fon kullandırma bakımından bir ilişki kurulmamış olması şartı eklenebilir. Bu şart halihazırda katılım bankalarının yönetimi ve personelleri için uygulanan bir şarttır.

Ülkemizde şeffaflık standardı ile ilgili problemler daha önceki yıllarda gerçekleştirilen çalışmalarda da eleştirilmiştir. (Maali, 2006; 282) Kuruluşların fetvalarını beyan etmemesi ancak uygulamalara yönelik eleştiriler ortaya çıkması halinde medya kanalıyla cevaplar verilmesi sorunludur. Bu sorun mevcut mer’i hukuk sistemi için de ihtilaf durumunda referans oluşturmaktan uzaktır.

KuveytTürk nezdinde bulunan danışma kurulu murakıpları yapısı dünyada karşılaşılan İslami Denetleme Kurulları (Çelik, 2016; 37) yapısının uygulama örneği olarak önemlidir. Murakıplar danışma kurulu ile banka çalışanlarının iletişimini sağlamak görevinin yanında meşruluk denetimi de yaparlar.

Türkiye’de genel uygulamalar bu şekilde olmakla beraber gelişmiş br standart bulunmamakta ve ihtiyari uygulamalar olarak danışma kurulları teşkil edilmektedir.

SONUÇ

Mevcut mer’i hukuk yapısı yeterli olmadığından katılım bankaları diğer bankalarda bulunan hukuk müdürlükleri veya servislerine ilaveten kendi hukuklarını uygulamak üzere danışma kurullarını oluşturmuşlardır. Danışma kurulları mevcut kurumsal yönetim düzenlemeleri kapsamında yer bulamamıştır. Danışma kurullarının hukuki niteliği de ortaya konmalıdır.

Bu durumun neden olduğu problemlerden birisi mevcut düzenleme yapısının danışma kurullarının görüşlerini hukuki sisteme entegre etmemesidir. Danışma kurullarının kararlarının hukuk sisteminde bir karşılığı olması gerekirken mevcut uygulamada danışma kurulları katılım bankalarının muamelelerinin fihhi özelliklerini mevcut hukuk yapısına uyumlaştırmaya çalışmaktadır. Merkezi danışma kurulu oluşturulması bu bakımdan önemlidir. Merkezi danışma kurulu oluşturulması denetim ve gözetim bakımından da raporlanacak otorite özelliği ile önemli olabilir. Ayrıca merkezi danışma kurulu fetva çakışması ile ortaya çıkabilecek operasyonel risklerin bertaraf edilmesini sağlayacaktır.

Dünyada kuruluş danışma kurulları ile ilgili standartlar geliştirilmiş ve faizsiz finans kuruluşlarının kurumsal yönetim uygulamaları kapsamında değerlendirilmiştir. Türkiye’de finansal piyasalar kurumsal yönetim bakımından gelişmiştir. Bu nedenle Türkiye’de mevcut kurumsal yönetim uygulamaları danışma kurulları için uyarlanarak kullanılabilir.

Türkiye’de teoride bir merkezi danışma kurulu yoktur ancak kuruluş başlı SB’ların üyeleri incelendiğinde fiili olarak bir merkezi danışma kurulu

bulunduğu açıktır. Bu yapı TKBB altında kurumsallaştırdıktan sonra aynı üyelerin aynı kategorideki farklı kuruluşlarda danışma kurulu üyesi olarak görev almaları ve merkezi danışma kurulu üyelerinin kuruluş danışma kurullarında görev almalarının önüne geçilmelidir. Böylelikle merkezi danışma kurulunun otoritesi güçlenecek ve kayak israfı, haksız know-how ve emek transteri gibi problemlerin önüne geçilebilecektir. Ayrıca firma/iç mahremiyeti sağlanmış olacaktır.

Danışma kurulların fetvalarının şeffaflık ilkesi gereği paylaşılması danışma kurulların fonksiyonundan beklenen amaca hizmet edecek ve kamuoyuna güvence sağlayacaktır. Ayrıca mer'i hukuk yapısı için referans oluşturacaktır. Kuruluş danışma kurulları yönetim kurulu komitesi uygulamalarına benzer şekilde standartlaştırılabilir. Bağımsızlık ilkesi bağlamında mevcut kurumsal yönetim düzenlemelerindeki bağımsız yönetim kurulu üyesi standartları tatmin edicidir. Banka personeline yönelik kredi/fon kullandırım sınırlamalarının bağımsızlık kriterlerine ilave edilmesi danışma kurulu üyelerinin bağımsızlığını güçlendirecektir.

Türkiye'de GIFR standartlarına muahlif olarak danışma kurullarının yönetim kurullarına bağlı fonksiyon görmesi esnekliği artırmaktadır. Ayrıca mevcut yapı iletişimi güçlendirmektedir. KuvetTürk Katılım Bankası'ndaki danışma kurulu murakıplığı uygulaması uluslararası standartlara paralel olarak yaygınlaştırılabilir. Türkiye'de yönetim kuruluna bağlı olarak faaliyet gösteren danışma kurulunun organizasyondaki yeri güçlü iletişim sağlanması bakımından önemlidir.

Danışma kurullarının faisizlik prensibini tutundurmak üzere eğitimci görevi kazandırılması faisiz finansal okur yazarlık bakımından önemlidir.

Türkiye özgün otoriteye sahip olması bakımından avantaj sahibidir. BDDK nezdindeki Uygulama Daire V uluslararası birliklere üye olması bakımından da sistemin gelişmesi için fırsattır.

Düzenleyici ve denetleyici otorite tarafından danışma kurullarının uluslararası ilkeler ve ülkemiz tecrübeleri çerçevesinde düzenlenmesi kurumsal sorumluluğu bulunan bir danışma kurulu yapısı üreterek faydalı

olacaktır. Standartlaşma operasyonel riski ölçmeyi ve faizsiz finansal kuruluşların meşruluk riski hesaplanmasını mümkün kılacaktır.

Mevcut durumda düzenlenmediği için denetlenemeyen, faaliyetleri ile ilgili rapor talep edebilecek bir yapı bulunmayan ve çıktısı sorgulanmayan Türkiye'deki danışma kurullarının uluslararası finansal sisteme referans olacak kapasiteye çıkarılması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- AAOIFI, (2005), Governance Standards for IFIs, No. 1-5, Bahrain, AAOIFI. Annual Report 2011
- AAOIFI, (2012), *Finans Kuruluşları İçin Faizsiz Bankacılık Standartları*, Çev. Odabaşı, M., Aktepe, İ.E., TKBB Yayınları, İstanbul
- Ahmed, M. E. V. P., & Khatun, M., (2013), The Compliance with Shariah Governance System of AAOIFI: A Study on Islamic Banks Bangladesh.
- Akhtar, S., (2006), Syariah Compliant Corporate Governance. In *Keynote address by the governor of the State Bank of Pakistan at the annual Corporate Governance Conference, Dubai, United Arab Emirates* (pp. 243-83).
- AlbarakaTürk Katılım Bankası A.Ş. 2015 Yılı Faaliyet Raporu
- Antonio, M. S., & Mukhlisin, (2013), M. Analysis on Determinants in Implementation of Accounting Standards for Islamic Financial Institutions; Narrative Study between United Kingdom and Indonesia.
- Ariss, R. T., ve Saredidine, Y., (2007), Challenges in implementing capital adequacy guidelines to Islamic banks. *Journal of banking regulation*, 9(1), 46-59.
- Çelik, İ., (2016), Katılım Bankaları ve Denetleme Sorunsalı, *Anka E-Dergi*, 1(1).
- Dinç, Yusuf, (2015), *Gölge Bankacılıktan Regüler Bankacılığa Geçiş*, Beta Yayınları, İstanbul
- El-Gamal, M. A., (2004), Limits and dangers of Sharia arbitrage.
- GIFR. (2011), "Global Islamic Finance Report", in. BMB Islamic UK Limited.
- Grais, W., ve Pellegrini, M. (2006). *Corporate governance in institutions offering Islamic financial services: issues and options* (Vol. 4052). World Bank Publications.
- Hasan, A. B., ve Laws, A. I. K. O., (2007), Optimal Shariah Governance in Islamic Finance. *Islamic Finance News*, 4(14), 7.
- Maali, B., Casson, P., ve Napier, C., (2006), Social reporting by Islamic banks, *Abacus*, 42(2), 266-289.
- Sarker, M. A. A., (1999), Islamic banking in Bangladesh: performance, problems, and prospects. *International Journal of Islamic Financial Services*, 1(3), 15-36.
- Sarker, A. A., (2005), Islamic banking in Bangladesh: achievements and challenges. *Journal of Islamic Economics and Finance*, 1(1), 45-59.

Türkiye Finans Katılım Bankası A.ř. 2015 Yılı Faaliyet Raporu

Mevzuat

- 1.11.2005 tarih ve 25983 mükerrer sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 5411 sayılı Bankacılık Kanunu
- 1 Kasım 2006 Tarih ve 26333 Sayılı Resmi Gazete’de Yayımlanan Bankaların Kurumsal Yönetim İlkelerine İlişkin Yönetmelik
- 30/12/2011 tarihli ve 28158 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Seri IV No:56 Kurumsal Yönetim İlkelerinin Belirlenmesine ve Uygulanmasına İlişkin Tebliğ
- 11/2/2012 tarihli ve 28201 sayılı Resmi Gazete’de Seri: IV, No: 57 sayılı Kurumsal Yönetim İlkelerinin Belirlenmesine Ve Uygulanmasına İlişkin Tebliğ (Seri: IV, No: 57) ‘de Değışiklik Yapılmasına Dair Tebliğ
- 29/6/2012 tarihli ve 28335 sayılı Resmi Gazete’de Seri: IV, No: 60 sayılı Kurumsal Yönetim İlkelerinin Belirlenmesine Ve Uygulanmasına İlişkin Tebliğ’de Değışiklik Yapılmasına Dair Tebliğ

İnternet Kaynakları

- Sarwar, Saftar, (2013), <https://www.islamicbanker.com/articles/shariah-governance> (Erişim, 25/06/2016; 22:30)
- Yahşi, F, (2013), <http://www.dunya.com/guncel/yeni-katilimcilara-fetva-sarti-187756h-p2.htm> (Erişim, 21/06/2016; 13:25)
- AAOIF (2015). <http://aaoifi.com/aaoifi/wp-content/uploads/2015/12/structure.jpg> (Erişim, 24/06/2016; 11:14)